

JAARBOEK

VAN HET

KONINKLIJK NEDERLANDSCH GENOOTSCHAP

VOOR

MUNT- EN PENNINGKUNDE

ONDER DE ZINSPREUK

„Concordia res parvae crescunt”

TE

AMSTERDAM

XXX-XXXII 1943-1945.

AMSTERDAM

UITGAVE VAN HET GENOOTSCHAP

1946.

Verslag van den Secretaris

Het hier volgend verslag is dat van de ledenvergadering van 19 Juni 1943, te 's-Gravenhage gehouden. Sindsdien hebben door den oorlog geen vergaderingen plaats gehad. Het verbreken der spoorwegverbindingen maakte dit onmogelijk. De oorlogsjaren zijn voor het Genootschap niet zonder meer voorbijgegaan. Met vele andere vereenigingen en instellingen kon ook het Genootschap tijdens de bezetting het praedicaat Koninklijk niet voeren. In de jaren 1943—1945 overleden het eerelid Mej. M. G. A. de Man, en de leden Dr. Mr. C. H. Baale, Ir. J. Verdam en, als slachtoffer van den oorlog wel het meest betreurd, de heer M. Schulman. Van de jongst toetgetreden leden overleed het in 1942 gekozen lid P. J. v. d. Plas. Een levensbericht van de eerstgenoemde leden is in dit Jaarboek opgenomen. Het lid, de heer B. J. de Jongh, die tijdens den oorlog voor zijn lidmaatschap moest bedanken, kon weer zijn oude plaats onder de leden innemen. Sinds 1942 verscheen geen Jaarboek, vandaar dat het thans verschijnend Jaarboek loopt over 1943—1945.

De ledenvergadering van 1943 werd te 's-Gravenhage gehouden ten kantore van den voorzitter. Aanwezig waren de leden (M. A.) Beelaerts van Blokland, Bemolt van Loghum Slaterus, Evelein, Eysenck, Frederiks, Kalis, van Kerkwijk, Kessler, Koch, Kortenbach, van Kuyk, Reys en von Weiler. Dr. Bax en 14 andere leden hadden bericht van verhindering gezonden.

De voorzitter opent te 11.15 de vergadering. Hij herdenkt het overleden eerelid W. K. F. Zwierzina, en doet mededeeling van een ingekomen schrijven van Dr. Bax,

waarbij deze wegens drukke ambtsbezigheden tegen 1 Januari 1944 bedankt als penningmeester en lid van het bestuur. De secretaris leest hierna de notulen voor, welke ongewijzigd worden goedgekeurd. Hij brengt vervolgens het Jaarverslag uit, gecombineerd met dat van de commissie van Redactie van het Jaarboek. Naast het Jaarboek waren verschenen het Register op de Jaargangen 1913—1942, en het werk van den voorzitter over de Meesters der plaquette-penningen. De exemplaren van Tijdschrift en Jaarboek, welke de firma Kleerekoper in depot had gehad, waren met veel moeite naar de firma de Swart overgebracht, waardoor thans het drukken en het geheele beheer van het Jaarboek in één hand is gekomen, een maatregel welke het bestuur reeds lang wenschelijk had geacht.

Als conservator der numismatische verzameling bracht de secretaris verslag uit over de liquidatie der verzameling in 1942. Buiten deze liquidatie was een kleine verzameling van penningen gehouden, welke op de leden betrekking hebben, en als archiefstukken zullen worden bewaard.

Bij afwezigheid van den penningmeester en de beide leden der kascommissie leest de heer Bemolt van Lochum Slaterus de rekening en verantwoording van den penningmeester voor en het door de kascommissie daarover schriftelijk uitgebracht verslag. De rekening over 1942 sluit met een batig saldo van f 3121,37. Overeenkomstig het voorstel der kascommissie wordt aan Dr. Bax voor zijn beheer décharge verleend.

Tot buitengewone leden worden benoemd Mr. Dr. A. de Goede te Utrecht, Dr. J. H. P. Jonxis en P. J. v. d. Plas, beiden te Rotterdam, Mevr. de Wed. Dr. Mak van Waay en de heer Jan Wils, beiden te 's-Gravenhage. Bij acclamatie werden herbenoemd tot bestuurslid Jhr. A. C. von

Weiler, en tot lid van de commissie van Redactie de heer A. O. van Kerkwijk. In plaats van Dr. Bax werd tot bestuurslid en penningmeester gekozen Mr. J. v. Kuyk. Tot leden der eerstvolgende kascommissie werden benoemd de heeren Kalis en Mr. Koch.

De vergadering werd besloten met de navolgende numismatische mededeelingen en besprekingen. De voorzitter laat een fraaien gildepenny van Middelburg van 1689 zien en een zilveren penny van een onbekenden médailleur, welken penny hij in verband brengt met een van Abeele, welke tot randschrift heeft manus manum lavat. Op den penny van Abeele is afgebeeld een altaar, een voorstelling, welke weinig passend is bij het randschrift, waarbij men eerder zou verwachten een watervat, kan of fontein. Het eerste nu heeft de getoonde penny, waarmede overigens in de bijkomstige figuren de penny van Abeele overeenstemt. Een zelfde motief met waterkom komt ook voor op een kopergravure van Sadeler (zie Hirth, Bilderbuch I, 314. Uitgave van Boehm). De gelijksoortigheid der genoemde stukken is vermoedelijk aldus te verklaren, dat zij op een algemeen motief teruggaan, dat ook Abeele blijkbaar gebruik heeft, het watervat daarbij vervangend door een altaar.

De heer Evelein toonde als bijzondere aanwinsten van het Kon. Penningkabinet in 1942 een dubbele groot van Frederik van Blankenheim, geslagen te Hasselt, en een halve Geldersche rozenobel van 1579, welke de Voogd in originali niet gekend heeft, doch in zijn werk over de munten van Gelderland heeft afgebeeld naar den Beeldenaar van 1586. Een derde voorname aanwinst was de gouden penny aan den Majoor I. L. Seyffardt vereerd ter herinnering aan de verdediging van het lustslot Soestdijk in 1787.

De heer Verdam liet een penningvormig, houten portret-médailon zien, waarschijnlijk uit de 16e eeuw ¹⁾, de heer von Weiler toonde verschillende moderne penningen, en bood den leden een exemplaar aan van den door de Kon. Begeer geslagen penning op den oorlogstijd.

De morgenvergadering werd in den namiddag voortgezet. Voor deze middagvergadering had de voorzitter een keur van penningen en eenige gravures tentoongesteld ter toelichting op zijn verschenen werk over de Meesters der plaquettepenningen. Deze en andere bezienswaardigheden, o.m. zilverwerk van Paulus en Adam van Vianen, van de Bry, Vuystinck en Jamnitzer, vonden bij de leden groote belangstelling. De heer v. Weiler dankte den voorzitter voor deze welgeslaagde vergadering.

Den Haag, 1945.

M. A. E.

¹⁾ Afgebeeld in den Penningveiling-catalogus van J. Schulman, Amsterdam 4 Juni 1946, pl. IX.378 en aangekocht door het Kon. Penningkabinet.

Verslag van den Conservator der numismatische bibliotheek over 1942—1945

Sinds de liquidatie der numismatische verzameling, waarvoor wij verwijzen naar het verslag van den secretaris, wordt hier voor het eerst gegeven een enkel jaarverslag der numismatische bibliotheek. Gedurende de oorlogsjaren 1942—1945 bleven de aanwinsten tot dezelfde periodieken beperkt als in 1941. Van het Suomen Museo en Finskt Museum werden na 1942 geen afleveringen ontvangen, van de Deutsche Münzblätter en de Mitteilungen der numismatischen Gesellschaft in Wien nog enkele nummers in 1943. Het Maandblad „de Nederlandsche Leeuw” bleef, weliswaar bij langere tusschenpoozen, toch doorlopend verschijnen.

Overzicht van de aanwinsten over 1942—1945:

Maandblad van het Genealogisch-Heraldisch Genootschap „de Nederlandsche Leeuw”, 1942, 1943, waarbij afzonderlijk Arkeliana Vetera, en 1944, waarvan de laatste aflevering verscheen November 1945.

Jaarboek van het Kon. Nederlandsch Genootschap voor Munt- en Penningkunde, 1942.

Deutsche Münzblätter 1942, 1943 (nr. 481—484).

Mitteilungen der numismatischen Gesellschaft in Wien, Bd. III (XIX a.F.) 1942, nr. 7—12; Bd. IV (XX a.F.) 1943, nr. 1 en 3.

Münzfunde (Oostenrijksche). Bearbeitet von Dr. August Loehr. 1928/31, 1932, 1933/34, 1935, 1937 (1936 ontbreekt). Geschenk.

Jahresbericht (Bundessammlung von Medaillen, Münzen und Geldzeichen in Wien) 1931, 1932, 1935 t/m 1937 (1933—34 ontbreekt). Geschenk.

Suomen Museo en Finskl Museum, Dl. XLIX (1942).

Mr. J. W. Frederiks. De Meesters der Plaquette-Penningen. (Uitgave van het Genootschap bij het 50-Jarig jubileum, 1943).

Dr. M. A. Nauwelaerts. De oude Latijnse School van Breda. 1945. (Uitgave Prov. Genootschap van Kunsten en Wetenschappen in N.-Brabant).

Den Haag, 1945.

M. A. E.

LEDENLIJST

(MAART 1946).

EERELEDEN

- Z. M. VICTOR EMMANUEL, Koning van Italië. (16 Juni 1901)¹⁾.
 A. O. VAN KERKWIJK, Oud-Directeur van het Kon. Kabinet van Munten, Penningen en Gesneden Steenen, Julianaweg 26, Doorn. (1902).

GEWONE LEDEN

- Jhr. H. E. RAM, Gep. Hoofdingenieur van den Provincialen Waterstaat, van Dijklaan 11, Bilthoven. (1894).
 Jhr. Mr. F. BEELAERTS VAN BLOKLAND, Vice-President van den Raad van State, Bazarstraat 13, 's-Gravenhage. (1897).
 Jhr. Mr. C. BEELAERTS VAN BLOKLAND, Oud-Secretaris en hoofd van den alg. dienst der N.S., Huize 't Hoogveld, Zeist. (1900).
 CAREL J. A. BEGEER, Directeur-Generaal van de Kon. Nederl. Edelmetaalbedrijven, Leidsche Weg 221, Voorschoten. (1906).
 JAC. J. VAN GOOR, Medailleur, Catherijnesingel 113, Utrecht. (1907).
 GOTTFR. H. CRONE, Jan Luykenstraat 16, Amsterdam. (1911).
 Dr. M. A. EVELEIN, Oud-Directeur van het Kon. Kabinet van Munten, Penningen en Gesneden Steenen, Nicolaïstraat 5, 's-Gravenhage. (1911).
 A. VAN DER WIEL, Majoor der Artillerie b.d., Park Paaschberg 2, Ede (Geld.). (1923).
 W. H. F. G. Graaf VAN ALDENBURG BENTINCK, Joh. v. Oldenbarneveldtlaan 21a, 's-Gravenhage. (1924).
 Jhr. Ir. A. C. VON WEILER, Directeur der N.V. voorh. Koninklijke BEGEER te Voorschoten, Prinsenvweg 54, Wassenaar. (1928).

¹⁾ Het tusschen haakjes geplaatste jaartal achter de namen geeft het jaar aan van toetreding als lid tot het Genootschap.

- H. J. G. HAITSMAN MULIER, Corresp. der Ned. Bank, Aristoteleslaan 29, Zeist. (1929).
- C. J. KORTENBACH, Bouwkundig Hoofdbambtenaar bij den Rijksgebouwendienst, Parkweg 85, Voorburg. (1929).
- Dr. A. J. BEMOLT VAN LOGHUM SLATERUS, Stadionkade 136³, Amsterdam Z. (1929).
- Mr. J. W. FREDERIKS, Directeur Ond. Levensverzekering Mij. van 1836, Parkweg 16, 's-Gravenhage. (1930).
- C. J. M. C. KALIS, Laan van Oostenburg 1, Voorburg. (1930).
- Dr. W. F. BAX, Johannes Vermeerstraat 34Boven, Amsterdam Z. (1931).
- Mr. G. W. A. DE VEER, Directeur van de Overijsselsche Hypotheekbank, Waalsdorperweg 80, 's-Gravenhage. (1933).
- Mr. J. VAN KUYK, Directeur van het Kon. Kabinet van Munten, Penningen en Gesneden Steenen, Wagenaarweg 26, Scheveningen. (1934).
- M. F. POLAK, Arts, Vossiusstraat 28 B, Amsterdam Z. (1934).
- P. POLTER HZN., Blijhamsterstraat 12, Winschoten. (1936).
- Mr. C. N. VAN DER SPEEK, Groot Hertoginnelaan 38, Bussum. (1936).
- B. J. DE JONGE, van Hogenhoucklaan 51, 's-Gravenhage. (1938).
- A. J. J. M. EYSENCK, Hoofdcommies bij het Departement van Binnenlandsche Zaken, Laan van Meerdervoort 694, 's-Gravenhage. (1939).
- J. VAN DER WARF IZN., N. Ebbingestraat 111, Groningen. (1940).
- H. WINTERS MZN., St. Martinusstraat 20, Venlo. (1940).
- Dr. J. W. A. v. HENGEL, Rijksmuntmeester, Mendelssohnstraat 65, Utrecht. (1941).
- Drs. H. ENNO v. GELDER, Wetenschappelijk Assistent aan het Kon. Penningkabinet, Belgische Plein 19, Scheveningen. (1946).
- Dr. J. H. JONGKEES, Wetenschappelijk Assistent aan het Kon. Penningkabinet, Sijzenlaan 16, 's-Gravenhage. (1946).

BUITENGEWONE LEDEN

- C. A. VAN WOELDEREN, Ond-Burgemeester van Vlissingen, Huize Hilhorst, Konijnenlaan 41, Wassenaar. (1899).
- Mr. J. C. P. E. MENSO, Vossensteeg, Ankum bij Dalfsen (O.). (1900).
- Mr. P. C. J. A. BOELES, Conservator der Penning- en Muntverzameling van het Friesch Genootschap, Harlingerstraatweg 75, Leeuwarden. (1913).
- Dr. H. A. FONTEYN KUYPERS, wnd. Directeur aan de 1e G.H.B.S. Rotterdam, Hoflaan 111. (1917).

- Mr. J. B. V. M. J. VAN DE MORTEL, Burgemeester van Noordwijk. (1917).
- NANNE OTTEMA, Notaris, Prins Hendrikstraat, Leeuwarden. (1926).
Stedelijk Museum te Vlissingen. (1927).
- J. H. VAN HEEK, „het Roessingh”, Lonneker. (1929).
- Mr. Dr. A. E. SCHOUTEN, Notaris, Eemnesserweg 17, Baarn. (1932).
- W. J. R. DREESMANN, Joh. Vermeerstraat 2, Amsterdam. (1934).
- Prof. Mr. J. OFFERHAUS, Waldeck Pymontlaan 19, Amsterdam. (1935).
- Dr. J. H. DEN HARTOGH, Arts, Kanaaldijk 247, Koedijk (N.-H.). (1936).
- Dr. H. M. E. SCHÜRMAN, Waalsdorperweg 149, 's-Gravenhage. (1936).
- J. VAN DER WINDEN, Ned. Herv. predikant, Kerkplein 20, Hippolytushoef. (1939).
- Mr. H. J. KESSLER, Laan van Meerdervoort 227, 's-Gravenhage. (1940).
- Mr. F. C. KOCH, Koninginnegracht 25, 's-Gravenhage. (1940).
- Mr. A. E. VAN BRAAM HOUCKGEEST, Apollolaan 61 II, Amsterdam. (1941).
- Jhr. Mr. M. A. BEELAERTS VAN BLOKLAND, Ridderlaan 18, 's-Gravenhage. (1942).
- J. A. BURGERS, Bankastraat 78, 's-Gravenhage. (1942).
- Mr. P. J. W. BIJNEN, Vijzelstraat 119³, Amsterdam. (1942).
- Dr. J. H. HOMMES, Stationsweg 11, Winschoten. (1942).
- Dr. J. H. O. REYS, Groot Hertoginnelaan 53, 's-Gravenhage. (1942).
- W. A. ROESSINGH, Morschweg 66, Leiden. (1942).
- I. SCHÖFFER, Hacquartstraat 6, Amsterdam Z. (1942).
- Dr. J. H. P. JONNIS, Lange Geer 115, Rotterdam (1943).
- Mevr. de Wed. Dr. MAK VAN WAAY, Dacneldsstraat 13, 's-Gravenhage. (1943).
- JAN WILS, Flat Meer en Bosch, Laan van Meerdervoort 1127, 's-Gravenhage. (1943).
- H. K. BERGHUIJS, Nieuwstraat 78, Deventer. (1946).
- Mr. W. BISSCHOP, v. Boetzelaerlaan 36, 's-Gravenhage. (1946).
- Dr. J. P. v. ERP, Stationsweg 14, den Bosch. (1946).
- Dr. M. FLOHIL, Arts, Haagweg 357, Loosduinen. (1946).
- Ds. W. J. MEINERS, Nic. Witsenstraat 15, Amsterdam. (1946).
- JACQUES SCHULMAN, Keizersgracht 448, Amsterdam. (1946).
- Ds. A. VERMEULEN, Ramen 2, Hoorn. (1946).
- J. VINKENBORG, Amsterdamsche straatweg 373, Utrecht. (1946).

BUIENLANDSCHE LEDEN

- ALBERT VISART DE BOCARMÉ, St. Jansstraat 18, Brugge. (1894).
L. FORRÉR, 7 Kensington Mall, London W.8. (1904).
F. C. C. BOYD, 59 West 12th Street, New-York. (1923).
*¹⁾ JULIUS GUTTAG, William Street 55, New-York. (1923).
*ELLIOT SMITH, 26th Street and East River, New-York. (1923).
*F. A. LIVINGSTON, 680 Jefferson Avenue, Brooklyn, New-York.
(1924).
*WAYTE RAYMOND, Madison Avenue 654, New-York. (1926).

1) De leden, voor wier namen een * staat, zijn leden voor het leven.